

CHR Y. Naturalis enim consequentia est, ut cum intus abundet nequitia, effluant orentes verba nequam, unde cum audieris hominem inhonestam preferentem, non tantum in eo putas latere malitiam, quanta verbis exprimitur, sed coniecta fontem riuo esse vobiorem. **B E D A.** Per oris etiam locutionem Dominus vniuersa que dicto vel factio vel cogitatu de corde proferimus influat, moris enim est scripturarum verba pro rebus ponere.

m **B E D A.** Ne aliquis sibi frustra blidetur ex eo quod dictum est: {Ex abundantia cordis os loquuntur.} quasi verba folium & non magis opera veri Christiani queruntur, con sequenter Dominus adiungit: {Quid autem vocatis me Domine, Domine: & non fa. quae dico?} Quasi dicat, quid folia recte confessionis vos germinare iactatis, qui nullos operis boni fructus ostenditis?

CYRIL. Conuenit autem soli supremis omnium naturae dominationis & nomē & res. **A T H A.** Non est ergo hoc verbum hominis sed Dei ostendit proprium ortum a patre: Dominus enim est qui natus est a solo Domino, non times autem dualitatem, non secundum naturam separantur. **CYRIL.** Que autem sit utilitas in maditorum obseruatione, quodamnum accidere possit ex inobedientia ostendit subdens: {Omnis qui ve. ad me, & a sermo meo, & facit eos, ostendam vobis cui similis.} Similis est homini adiutorio, qui in alium, & per fundam supra petram.

B E D A. Petra autem Christus qui fudit in altum, qui precepit humilitatem terrae omnia de cordibus fidelium eruit, non propter commodum temporale seruia Deo. **B A S I.** Ponere autem fundamentum supra petram, hoc est inniti fidei Christi, ut immobilia pseueret in aduersitate humani siue divinitus accident. **B E D A.** Vt fundamentum domus ipsa est intentio bone conuerstationis, que perfectus verbi auditor in aliis plendifer Christi manditer inserit. **A M B R O.** Velo. num fundamentum docet esse virtutum, obedientiarum celestium praeceptorum, per quam dominus huc nostra, non in profilio volutum, non nequitia spiritualis incursum non imbre mundano, non haereticorum posse nebulosis disputationibus commoueri. unde sequitur: {In unda oceani illi est fluui.} & non per eam mouere. **B E D A.** Inundatio tribus modis fit, vel inundorum spirituum, vel inproborum hominum, vel ipsa mentis aut carnis inquietudine, quantum propriis viribus homines fidunt, inclinatur, quantum vero iniustissima illi Petre adharet, etiam labefaciari nequeunt. **C H R Y.** Ostendit etiam nobis Dominus, quod nullam partis utilitatem, si fida est coheratio, unde sequitur: {Qui autem au. & non familiis est homini, adi. do su. fter, sine fundamento.} **B E D A.** Domus diabolii mundus, qui in malo ligno duxit, quem super terram adficit, quia obelquentes fibris de calis ad terram derahit, sine fundamento adficit, quia omne peccatum fundamentum non habet, quia non ex propria natura subsistit, malum quippe substantia est, quod tamquam quadrige sit in boni natura conualescit. Quia vero a fundo dicitur fundamentum, possumus etiam fundamentum pro fundo posuisse, non inconvenienter accipere, sicut qui in puto mergitur puto fundo retinetur, sic anima corritions, qualis in quodam fundi loco constitit, si in aliqua peccati mensura continet. Sed cum peccato in quo labitur non potest esse contenta, dum quotidie ad detiniora decidetur, quasi in puto in quo cecidit, fundum non inuenit quo figuratur. Ingruente autem qualibet tentatione, & vere mali & fidei boni priores fiere, donec ad extrellum perpetuam labent in peccata, unde sequitur: {In quam illi est fluui. & conti. ceci. & faga est ruina domus illius magna.} Potest etiam per imperium fluminis extremi iudicij discrimen intelligi, quando vtraque domo consumata, ibunt impii in supplicium eternum, iusti autem

C A P V T VII. Vm autē impletum est omnia verba sua in aures plebis, intravit Capharnaum. Centurionis autem cuiusdam seruus male habens, erat

in vita mortua, & non posset vivere nisi resuscitaretur. Igitur Centurionis amici auferre omnia quae in Capharnaum possumunt, adponunt, ut resurgetur. Igitur eis respondebat Christus: {Hoc vobis non possum, nisi a domino.} Et videtur quod Christus in alio loco dicit: {Cuiusdam seruus male habens, & non potest vivere nisi resuscitaretur.} In Capharnaum autem dicitur: {Iusti autem qui resuscitaverint, non potest esse resuscitatorum, nisi resuscitaverint.} Unde sequitur: {Non potest resuscitare nisi resuscitetur a se.}

C A P V T VII. Cuiusdam seruus male habens, erat in vita mortua, & non posset vivere nisi resuscitaretur. Igitur

I **C A P V T VII.** Cum perfectioribus a documentis suis refecisset discipulos, vadit ibi Capharnaum: ibi prodigio operatur, unde dicitur: {Cum autem impletus est omnia verba in aures plebis, intravit in Capharnaum.} **A V G V S T I N U S.** De Confess. Euange. Hic intelligendum est, quia non antequam haec verba terminauit intrasset, sed non esse expressum post quantum temporis interuum cum ipsis sermones terminasset, intrauerit Capharnaum: ipso quippe interruo leprosus ille mandatius est, quem suo loco Matthaeus interponit. **A M B R O S I U S.** Pulchre autem ipsi praeceptor compleuit, forma docet suorum praeceptorum equi, nam statim gentilium Centurionis seruus domino curandus offertur, unde sequitur: {Centurionis autem cuiusdam seruus male habens, erat moriturus, qui illi erat preciosus,} quod mortuorum dixerit Euangelista non refellit, moriturus enim erat nisi fuisset fanthus a Christo. **B V S E B I V S.** Strenuus siquidem in bellis erat iste Centurio, & militibus Romanis prefectus. Quia vero specialis seruens eius domini languens iacebat, considerans quales Saluator erga ceteros virtutes agebat lanuginosus. & indicans quod non secundum vires humanas huc agebantur miracula, mittit ad eum, vt ad Deum, non habito respectu ad apparensem organum, quod cum hominibus conuersabatur, unde sequitur: {Et cum audisset de Iesu, misericordia ad eum Seniores Iudeorum, rogans eum ut veniret, & saluaret seruum suum.} **A V G V S T I N U S.** De Confess. Euange. Quomodo ergo verum erit quod Matthaeus narrat: Accedit ad eum quidam centurio, cum ipse non accederit, ubi diligenter aduententes intelligamus Matthaeum non deseruisse visitatum modum loquendi, si enim ipsa peruenientia dicitur per alios fieri, quanto magis accessus per alios fieri potest? Non ergo absurde Matthaeus per alios facta accessus

Centurionis

centurionis ad dominum compendio dicere voluit, ipsum potius accedit ad Christum, quam illos per quos verba sua misit, quia quo magis credidi, eo magis accessit. **C H R Y.** Qualiter etiam Mattheus dicit quod ipse dixit. Non sum dignus ut intres sub tecum meum. Lucas autem hic dicit: Quoniam rogat ut veniat. Sed mihi videatur, quod Lucas significat nobis iudeicas blandicias. Credit enim est ut cum vellere abire centurio, retraheretur a Iudeis blandientibus & dicebitibus, qui nos eetes ducentum eum. unde dominus misericordia motus super eam, dicit illi: Noli fere. Et accessit & tetigit loculū. Hi autem qui portabant, steterunt. Et ait: Adolescens, tibi dico surge. Et resedit qui erat mortuus, &

tuis sequentibus se turbis dixit: Amen dico vobis nec in Israel tantam fidem inueni. Et reuersi qui miseri fuerant dominum, inueniuntur seruū qui languerat sanū. b Et factum est: deinceps ibat Iesu in ciuitatem, que vocatur Naym, & ibant cu[m] eo discipuli eius, & turba copiosa. Cum autem appropinquaret porta ciuitatis, qui digne[n]tis est

ut hoc illi praeferes, dili[te] enim gentem nostrā & synagogam ipsē dicis. Sequitur enim: {At illi cum venit ad Iesum, roga cum foli dientes, quia dignus est ut hoc illi praeferes.} Deinceps ibat Iesu in ciuitatem, que vocatur Naym, & ibant cu[m] eo discipuli eius, & turba copiosa. Cum autem appropinquaret porta ciuitatis, qui digne[n]tis est ut hoc illi praeferes, dili[te] enim gentem nostrā & synagogam ipsē dicis. Sequitur enim: {At illi cum venit ad Iesum, roga cum foli dientes, quia dignus est ut hoc illi praeferes.} Deinceps ibat Iesu in ciuitatem, que vocatur Naym, & ibant cu[m] eo discipuli eius, & turba copiosa. Cum autem appropinquaret porta ciuitatis, qui digne[n]tis est ut hoc illi praeferes, dili[te] enim gentem nostrā & synagogam ipsē dicis. Sequitur enim: {At illi cum venit ad Iesum, roga cum foli dientes, quia dignus est ut hoc illi praeferes.}

C tibi, sanatus sit puer ex illa hora. Sed beato Luce morisit, que plene viderit ab aliis euangelitis exposta abbreviare, vel etiam de industria praterite, que vero ab eis omisita, vel breviter cognovit tracta dilucidare solet. **A M B R O.** Mystice autem servus Centurionis populus nationum, qui mundus seruitus via eius tenebatur, ager latralibus passionibus, beneficio domini salvandus exprimitur. **B E D A.** Centurio autem cuius fides Iraeli prefatur, electos & Gentibus ostendit, qui quasi centenario militi illipat uirorum spirituum sunt perfectione sublimes numerus enim centuriorum, qui de leuis transferunt ad dexteram in ecclesie significacione ponit confutat. Tales ergo pro his necessitate dominum supplicant, qui adhuc spiritu servitutis premuntur. nos autem qui de Gentibus credimus, non ipsi ad dominum venire possumus, quem in carne uidere non valimus; sed ad eum accederemus debemus per fidem. Seniores autem Iudeorum mittere, hoc est summum ecclesie iuri, qui nos ad dominum praeferunt, suppliciter obsecrando patronos acquirent, qui nobis testimonium residentes, quod ecclesia adficiare carent, pro nostri peccatis intercedant. Pulchre autem dicitur, quia Iesu non longe erat a domino, quia proprie timente cum fuligine fatus est in centurionis famulo conditionem despicere seruilem. Centurio vero militi tumeore deposito reverentiam fumit, & ad fidem facilis, & ad honestitudinem promptus. unde sequitur: {Ecce cum lori est a domo, misit ad eum centurio, qui dñe domine noli vexari.} No enim hominis est Dei potest, ne deiderit a Christo hominibus sanitate. Inde ei quide dignitatem eius præxenderant, ita vero indignum se affuerit, non solum beneficiis, sed etiam sufficiencia dominum. Non enim dignus sum, ut sub regnum meum intres. **C H R Y.** Postquam enim liberatus est a Iudeorum redio, tunc mitit dicens: {Ne putes per te dieo me non venisse, sed indignum reputavi te domini recipere.} **A M B R O.** Bene autem Lucas in occursum amicos dicit esse a centurio transmisso, ne praeservaretur sua, & generare domini reverendia videbatur, & officio praeservare. unde sequitur: {Proper quod & mercum non sum dignus arbitri.} Ut enim dicitur, ut te diei canzonem ver. & lana puer meus. **C H R Y.** Vbi attendit centurio debitam opinionem habentem de domino, non enim dixit: Ora, sed tantummodo iube, dubitans ne se humiliando renueret. Subdit: {Nam & ego homo sum sub potestate hosti, ha, sub mei militi, & diu in ea, & va. & alio ve. & ve. & fer. me, fac hoc & facit.}

D **B E D A.** Hominem se ut potestat vel tribuni vel praesidis subditum dicitur, imperare tamen minoribus, ut subdatur eum multo magis qui Deus sit, non per aduertum tantum corporis, sed per angelorum ministeria posse implere quod vellere, repellende enim erant vel infirmitates corporum vel fortitudines contrarie, & vice ducere. dicitur ad homines ad fidem resurrectionis, dum suscitavit filium iudeum, qui sacerdotibus ad monumentum, unde sequitur: {Cum autem appropinqui, ecce defunctus est filius tuus.} Diceret, n. aliquis de pueri Centurionis, quod moriturus non erat, ut igitur merarium linguum compesceret, etiam defuncto inueni. Christum obuiare factetur unico filio iudeu. nam sequitur: {Et hoc iudea erat, & tur. cuius mul. cum illa.} Eruimmo molem brevibus uebras explicat. Mater iudea erat, & non sperabat ulterioris filios procreare, non habebat, in quem aspectum dirigenter vice defuncti, huic solum lactauerat, filius aderat, alacritatis causa in domo, quicquid matris dulce, ac praeclaram, hic filius extiterat. **C Y R I L.** Misericanda pax, & ad fletum, & lachrymas potens pronunciare, unde sequitur: {Quam cum iudeo domi. motus super eam dixit illi molli fere.} **B E D A.** q.d. Desite qualis mortuum fliere, que maxime refurgere videbatur. **C H R Y.** Iubens autem cessare a lacrymis, qui consolatur metus, monit nos presentibus defunctionis consolationem recipere, resurrectionem sperantes, tenet autem grecos nec in Israel tantam fidem inueni, fides huiusmodi etiam

De creatio. Cap. 26.

E & tur. cuius mul. cum illa. Deinde sequitur: {Quam cum iudeo domi. motus super eam dixit illi molli fliere.} **C H R Y.** Iubens autem cessare a lacrymis, qui consolatur metus, monit nos presentibus defunctionis consolationem recipere, resurrectionem sperantes, tenet autem grecos nec in Israel tantam fidem inueni, fides huiusmodi etiam

git.